

1974 2024

Oudheidkundige Kring 'Geertruydenberghe'

Opgericht op 12 november 1974
Omvat de plaatsen Geertruidenberg, Raamsdonk en Raamsdonksveer

KringNieuws

Hart voor Historie

Colofon

49e jaargang, nummer 6,
juli 2024
KringNieuws verschijnt
minimaal 8x per jaar

Secretariaat:

Cornelis Oomestraat 14
4944 AM Raamsdonk
mobiel +31 6 52313731

E-mail:

info@oudheidkundige-kring-geertruidenberg.nl

Redactie:

John François

Kopij voor KringNieuws

john.francois@hotmail.com

Sluitedatum kopij:

27-09-2024 mits er geen
tussentijds KringNieuws
uitkomt

**Afzonderlijke
hoogtepunten:**

voortgang excursie	1
Jan van Gils geridderd	2
Prijsvraag / oproep	3
Uitnodiging / verslag	4/5
Divers nieuws / agenda	6

Bezoek onze website!

Ga naar:

www.oudheidkundige-kring-geertruidenberg.nl

Speciale aandacht

www.canon-geertruidenberg.nl

Rekeningnummer:

Rabobank
NL42 RABO 0115 6003 10
KvK nr. 40271212

Laatste Stand van Zaken JUBILEUM excursie Oudheidkundige Kring Geertruydenberghe 28 september 2024

Beste leden,

Met grote vreugde willen wij jullie op de hoogte brengen van de laatste ontwikkelingen rondom onze jubileumexcursie. Het is geweldig om te zien hoeveel leden zich hebben aangemeld voor deze bijzondere gebeurtenis. Met trots kunnen we melden dat we bij de verlengde sluitingsdatum tot 15 juli het indrukwekkende aantal van 100 inschrijvingen hebben overschreden.

Ons motto "het nuttige en het aangename" komt ook dit keer volledig tot zijn recht. Het nuttige aspect van de excursie blijft, zoals al onze eerdere uitstapjes, gericht op erfgoed, historie en geschiedenis. Door de grote opkomst krijgt dit nuttige aspect een extra historisch tintje. De excursie zal niet alleen dienen als een leerrijke ervaring, maar ook als een soort reünie van leden die elkaar niet dagelijks meer ontmoeten. Dit biedt de perfecte gelegenheid om samen terug te kijken op 50 jaar Oudheidkundige Kring.

Daarnaast zijn we verheugd om aan te kondigen dat we dankzij het grote aantal inschrijvingen in staat zijn om de excursie te organiseren op een eigen OKG-jubileumboot. Deze boottocht, exclusief voor onze erfgoedliefhebbers, belooft een onvergetelijke ervaring te worden.

Tijdens de vaart kunt u genieten van koffie met gebak en elkaars gezelschap, een uitgebreide lunch en een hapje bij de borrel. Houd er rekening mee dat alle drankjes buiten het programma voor eigen rekening zijn.

Ongeveer een maand voor de excursie zullen we de leden die zich hebben ingeschreven per mail de laatste bijzonderheden over de excursie kenbaar maken. Mocht u geen mail ontvangen, laat het ons dan even weten. Het is mogelijk dat er iets fout is gegaan en we kunnen dit dan nog herstellen.

We kijken ernaar uit om samen met jullie deze mijlpaal te vieren en er een gedenkwaardige dag van te maken.

Met vriendelijke groet,
Het excursieteam

Zie ook <https://geertruydenberghe.nl/agenda-item/>

JAN VAN GILS GERIDDERD

Op vrijdag 26 april om 11.45 uur betrad mevrouw drs Marian Witte, de burgemeester van Geertruidenberg, de Lambertuskerk. Niet toevallig, maar met de intentie om de Koninklijke Onderscheiding aan onze oud-voorzitter, Jan van Gils op deze locatie te kunnen uitreiken. In haar openingswoord benadrukte de burgemeester dat inderdaad deze locatie niet toevallig is gekozen.

Zo'n 25 jaar geleden is Jan immers een van de initiatiefnemers geweest om Stichting Lambertuskerk in het leven te roepen met het oogmerk de zwaar vervallen kerk te restaureren en een nieuwe functie te geven. Een rijksmonument waarvan de geschiedenis 1000 jaar terug gaat en deze door ons zeer gewaardeerde lid, historica Ans Spee, in een prachtig boekwerk is beschreven.

*Koningsdag 2024 Lambertuskerk, Raamsdonk,
Op de foto, Jan van Gils en Corrie van Wietmarschen*

Behalve de voorzittershamer - zo vervolgt de burgemeester - nam Jan daarbij ook letterlijk de schop in de hand. Met hulp van vele vrijwilligers werd allereerst de tussenmuur neergehaald en een tot dan toe onbekende crypte blootgelegd. Honderden kruiwagens werden versjouwd, en dit gebeurde elk vrij uur, vele jaren lang.

De burgemeester vervolgt:

“zeg je Jan, dan zeg je Erfgoed. Al langer dan 25 jaar is Jan achter en vóór de schermen enorm actief en betekent hij enorm veel voor de gemeenschap, niet alleen in ons heem, maar tot ver daarbuiten”.

Onder meer noemde zij zijn inzet voor de Lambertuskerk, dat Jan al langer dan 35 jaar stadsgids is en als zodanig onbegrensd bijdraagt aan het promoten van de geschiedenis van Geertruidenberg, dat Jan sinds 1990 bestuurslid van onze Kring waarvan de laatste 25 jaar als voorzitter.

Zoals bij de Lambertuskerk ook bij de Kring niet enkel de voorzittershamer in de hand, maar de handen uit de mouwen voor om maar eens te noemen, de archeologische werkgroep, de zomer tentoonstellingen,

het organiseren van alle lezingen, van power point presentaties, van de Fotobank enz. enz.

Buiten de gemeente Geertruidenberg is Jan actief als mede oprichter en de secretaris van Stichting Langstraatspoortlijn West (SLW) die opkomt voor het doorzetten van het Halvezolen fietspad van Raamsdonk tot station Lage Zwaluwe. En, zoals de burgemeester toevoegt, “niet vreemd overigens, als je weet dat Jan een fervent fietser is”.

Jan zet zich actief in als voorzitter van de Afdeling Noord-Brabant voor de landelijke Erfgoedvereniging “Bond Heemschut” en waakt met passie over het beschermen en behouden van monumentaal erfgoed in onze provincie, zoals dat zijn de Watersnoodwoningen, de Vlaamse schuren, en dichterbij de Heilige Driehoek of de historische boerderij in Den Hout.

in onze provincie, zoals dat zijn Watersnoodwoningen, de Vlaamse Schuren en dichterbij de bescherming van de Heilige Driehoek en een historische boerderij in Den Hout.

Al deze lovende woorden brachten mevrouw Witte naar officieel gesproken:

“dat het Zijne Koninklijke Hoogheid heeft behaagd Jan van Gils te benoemen tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau”.

Onder luid applaus van de genodigden, trad Jan beduusd naar voren en kreeg hij de onderscheiding door de burgemeester opgespeld.

Jan nam vervolgens het woord, maakte loyaal en met klem alle vrijwilligers die met hem aan alles wat de Burgemeester noemde, deelgenoot van deze eervolle blijk van waardering. Nadat voorts zijn 2 dochters het woord richtten tot Jan was het tijd het glas te heffen en vorstelijk te proosten op de gedecoreerde Jan van Gils. De Stichting Lambertuskerk verzorgde deze feestelijke zeer geslaagde huldiging voor Jan en de genodigden.

Wij feliciteren Jan met deze welverdiende erkenning. Onze vereniging heeft de voordracht van de initiatiefnemer, mr Otte Strouken, oud-bestuurder van Brabants Heem en voorzitter van SLW van harte ondersteund.

Uitnodiging: Bedenk een Nieuwe Naam voor de Oudheidkundige Kring Geertruidenberg!

Beste inwoners en leden,

Onze geliefde Oudheidkundige Kring Geertruidenberg is toe aan een nieuwe naam en we hebben jouw hulp nodig! Al enkele jaren zijn we op zoek naar een naam die zowel jong als oud aanspreekt, zonder afbreuk te doen aan onze rijke geschiedenis en sterke band met de gemeente.

Hoewel onze huidige naam een begrip is in Geertruidenberg, beseffen we dat deze associaties oproept die niet meer passen bij de dynamiek van onze vereniging. Daarom nodigen we iedereen binnen de gemeente en onze leden uit om mee te denken en een nieuwe, frisse en aantrekkelijke naam te bedenken die toch een link legt naar onze vertrouwde identiteit.

Hoe doe je mee?

Stuur jouw suggestie voor de nieuwe naam per e-mail naar: info@oudheidkundige-kring-geertruidenberg.nl
 Zorg ervoor dat je naam, leeftijd en eventueel lidmaatschapsnummer in de e-mail vermeld staan.
 De sluitingsdatum voor inzendingen is vastgesteld op 27 september 2024.
 Wat kun je winnen?

Van de inzender van wie de naam gekozen wordt, ontvangt een leuke prijs als blijk van waardering voor de winnende bijdrage. Bij meerdere personen met een gelijke inzending laten we het lot beslissen.

Beoordeling

Er is een speciale commissie samengesteld die alle inzendingen zorgvuldig zal beoordelen. We kijken uit naar creatieve en inspirerende suggesties die de brug slaan tussen onze historische wortels en een frisse, moderne uitstraling.

Houd ook het plaatselijk blad de Langstraat in de gaten voor meer informatie en updates over de prijsvraag.

Laat je creativiteit de vrije loop en help ons de Oudheidkundige Kring Geertruidenberg een nieuwe, sprankelende naam te geven die een breed publiek aanspreekt en onze waardevolle geschiedenis eer aandoet.

Alvast hartelijk dank voor je deelname en inzet!

Met vriendelijke groet,

Het Bestuur van de Oudheidkundige Kring Geertruidenberg

Stem voor de Oudheidkundige Kring Geertruydenberghe bij Rabo ClubSupport 2024!

Beste leden,

Ook dit jaar krijgen we dankzij Rabobank weer de kans om mee te doen aan de Rabo ClubSupport 2024. Dit is een geweldige kans voor onze vereniging om extra steun te ontvangen, en jouw stem kan daarbij het verschil maken!

Belangrijke data:

 Stemperiode: 2 t/m 24 september 2024

Zet deze data alvast in je agenda en zorg dat je klaar bent om te stemmen. Om te kunnen stemmen, moet je lid zijn van Rabobank Amerstreek. Ben je dat nog niet? Geen probleem! Je hebt nu voldoende tijd om je aan te melden.

Waarom stemmen?

Jouw stem helpt ons om belangrijke projecten en activiteiten te realiseren die bijdragen aan onze vereniging en de gemeenschap. Samen maken we het verschil!

Bedankt voor je steun en stem op Oudheidkundige Kring Geertruydenberghe!

Met vriendelijke groet,

Het Bestuur van Oudheidkundige Kring Geertruydenberghe

Uitnodiging voor de viering van het 50 jarig jubileum oudheidkundige Kring Geertruydenberghe

Beste leden en vrienden van de Oudheidkundige Kring Geertruydenberghe,

Met groot genoegen nodigen wij u uit voor een bijzondere middag ter gelegenheid van het 50-jarig jubileum van onze kring. Op dinsdag 12 november 2024 vieren wij deze mijlpaal met een gevarieerd programma, dat gegarandeerd in de smaak zal vallen bij iedereen die de historie van onze prachtige regio een warm hart toedraagt.

Programma:

13:45 uur: Inloop - Ontvangst

14:15 uur: Officiële opening en welkomstwoord door de a.i. voorzitter.

interview met Wim Daniëls door Bas Zijlmans,

gevolgd door een voordracht door Wim Daniëls over de veranderingen van de Brabantse dorpen in de afgelopen 50 jaar

15:30 uur: Korte pauze

15:50 uur: Toespraak door de voorzitter van Vereniging Brabant Heem de heer Henk Hellegers, gevolgd door een toespraak van burgemeester mevrouw drs. M. Witte

16:30 - 16:45 uur: Start informele receptie.

Wim Daniëls, een gerenommeerde schrijver en spreker, zal ons meenemen op een boeiende reis door de geschiedenis van Brabantse dorpen. Zijn unieke vertelstijl en diepgaande kennis maken deze lezing tot een absoluut hoogtepunt van de middag.

Na afloop van het officiële programma is er gelegenheid om onder het genot van een hapje en een drankje na te praten, herinneringen op te halen en vooruit te kijken naar de toekomst van onze kring.

Wij hopen u in groten getale te mogen verwelkomen op deze feestelijke middag. Samen maken we er een gedenkwaardige dag van!

Locatie: De Geertruidskerk te Geertruidenberg

Datum en tijd: Dinsdag 12 november 2024, van 13:45 tot 18:00 uur

Met vriendelijke groet,

Oudheidkundige Kring betrokken bij archeologisch onderzoek voormalige Kartuizerklooster

Tussen 2024 en 2031 vinden er in het kader van de verbreding van de A27 flinke werkzaamheden plaats tussen Houten en de Hooipolder. Op de locatie bij de Kloosterhoeve wordt binnenkort ter verbetering van de A27 gestart met de aanleg van een nieuwe ontsluitingsweg naar de A59 aangelegd. Voordat met die werkzaamheden gestart kan worden, vonden op het terrein waar ooit een Kartuizerklooster stond, archeologische opgravingen plaats. De afgelopen periode heeft RAAP, onderzoeks- en adviesbureau voor archeologie, cultuurhistorie en erfgoed, drie weken lang archeologisch onderzoek gedaan aan de zuidzijde van de Kloosterhoeve. Bijzonder daarbij is dat drie leden van de Oudheidkundige Kring 'Geertruydenberghe' (OKG) als amateurarcheologen daarbij actief betrokken waren. De grootste ontdekkingen waren een Landweer, een verdedigingswerk, waarschijnlijk uit de tijd van de Hoekse en Kabeljauwse twisten, en een vuursteen pijlpunt uit het Mesolithicum (middensteentijd).

Nader onderzoek door specialisten naar de vondsten, waaronder de nodige scherven, volgt nog. In het eindrapport, dat over ca. een jaar verschijnt, wordt meer duidelijk over het landgebruik ten tijde van het

Kartuizerklooster (1336-1573), de effecten van de Sint-Elisabeths vloed op de omgeving en ook hoe de locaties ervoor en erna werd gebruikt. Voordat het zover is, werd op 2 juli door Rijkswaterstaat en ALSÉÉN in De Stek in Raamsdonksveer, in nauwe samenwerking met de Oudheidkundige Kring 'Geertruydenberghe', een presentatie over de archeologische vindplaats bij het Kartuizerklooster (1336-1573) verzorgd. Aan de archeologische werkzaamheden ging volgens Susanne Koeman, archeoloog van ALSÉÉN, 'grondig' onderzoek vooraf. Zij zegt daarover: "Archeologie is een onderdeel van de planvorming van het project A27. Aan de hand van de Monumentenwet 1988, die in juli 2016 is opgegaan in de Erfgoedwet, moeten Rijkswaterstaat en de bouwcombinatie ALSÉÉN op in totaal 60 onderzoeklocaties langs het traject Houten-Hooipolder eerst archeologisch onderzoek te doen. Na het nodige bureauwerk startten we met een verkennend booronderzoek, waarna een karterend onderzoek plaatsvond; hierbij werd gekeken of er archeologische vondsten in de bodem zitten. Vervolgens deden we een proefsleuvenonderzoek van 4 x 20 meter, waarna gestart kon worden met het archeologisch (grond)onderzoek."

Op de foto staan de aanwezigen die belangstelling hebben voor de opgravingen van het Kartuizerklooster.

Metaaldetector en schop

Naast de professionele archeologen, mochten ook drie amateurarcheologen van de OKG, na de nodige (veiligheid)instructies van RAAP, meedoen met de archeologische opgravingen. Gewapend met metaaldetector en schop gingen Bruno Korngold, Hans Wagemakers en Cees Schuller gedurende drie weken beurteling aan de slag. Een van de sprekers tijdens de, ondanks de voetbalwedstrijd Nederland-Roemenië, goed bezochte bijeenkomst in De Stek, was Bruno Korngold. Hij ging uitgebreid in op de rijke geschiedenis van de huidige gemeente Geertruidenberg en de geschiedenis van het Kartuizerklooster. "Het kloosterterrein heeft een hoge archeologische waarde, maar ter plaatse is er praktisch niets van te zien. In het verleden zijn er diverse boringen en opgravingen uitgevoerd. Zo heeft voormalig OKG-lid Walter van Onzenoord van de bodemvondsten een verzameling aangelegd, die echter op onverklaarbare wijze verdwenen is.

Qua artefacten waren de verwachtingen niet hoog, gezien het feit dat de opgravingen aan de zuidzijde van de Kloosterweg plaatsvinden, exact op het tracé van de nieuwe ontsluitingsweg, en dus niet op het terrein van het voormalige klooster.

Het is eigenlijk ongelooflijk hoeveel werkzaamheden er gedaan moeten worden, voordat er daadwerkelijk gegraven kan worden. We vonden het alle drie heel bijzonder dat men vertrouwen in ons had en we met de professionals mochten meewerken aan een serieus archeologisch onderzoek", vertelt Korngold. Op de locatie waar het Kartuizerklooster heeft gestaan, heeft RAAP in opdracht van de WSG, van 23 mei t/m 27 juni 2007 archeologisch onderzoek verricht, dit in verband met de bouw van De Kloosterhoeve

(RAAPrapport 1712).

Verdedigingswerk

Tot besluit van de bijeenkomst ging archeoloog en projectleider Marleen van Zon van RAAP, uitgebreid in op het archeologisch onderzoek en de eerste resultaten, mogelijkheden en teleurstellingen. "Er deden verhalen de ronde dat er een op die locatie een schans heeft gelegen, Daar hebben we geen bewijzen van gevonden, maar wel van een Landweer, compleet met paalsporen en struikelgaten. Dit verdedigingswerk kan zijn aangelegd tijdens de belegering van Geertruidenberg in 1420. Nader onderzoek moet uitwijzen of die mogelijkheid hout snijdt. Verder hebben we een vloeuweide-systeem uit de 18e of

19e eeuw gevonden, houten resten van een sluisje, sporen van een watergang met wilgen uit de 11e of 12e eeuw én de skeletten van drie runderen. Helaas niet uit de middeleeuwen, maar hoogstwaarschijnlijk begraven tijdens de waternoodramp in 1953, aangezien de runderen machinaal zijn begraven. We hebben gezocht in tal van putten van één tot anderhalve meter diep. Of daar nog spraakmakende vondsten uit zijn gekomen, moet het nadere onderzoek door specialistische archeologen uitwijzen", aldus Marleen van Zon. Als dank overhandigde Bruno Korngold namens de OKG haar het boek "Waterland als woestijn" van J.G.M. Sanders dat gaat over de geschiedenis van het Kartuizerklooster, ook wel 'Het Hollandse Huis' genoemd.

Bruno Korngold overhandigd het boek 'Waterland als woestijn' aan Marleen van Zon.

Ledenvaria:

Nieuw leden:

Hr. B van der Veer. Geertruidenberg
Hr. R van der Weiden Geertruidenberg

Agenda:

De Oudheidkundige Kring is elke maandagavond aanwezig in de Schattelij vanaf 20:00 uur. Ook u bent van harte welkom om eens kennis te maken. U vindt ons op het adres Vismarktstraat 4a (de grote deur aan de voorzijde binnen gaan. Een meter of vier rechts vind u een groene deur, dan draaitrap naar de eerste verdieping.

- Vergadering bestuur OKG

- o 25-07-2024
- o 09-08-2024
- o 29-08-2024
- o 26-09-2024
- o 31-10-2024
- o 28-11-2024 ALV

- Lezingen Oudheidkundige Kring, alle lezingen vinden plaats in de GertrudisStaete Venestraat 18 te Geertruidenberg, u bent van harte welkom vanaf 19:30 uur. Aanvang lezing 20:00 uur.

- 17-10-2024 Kwatta ! met voorafgaand aan de lezing een korte ALV
- 12-11-2024 50 jarig jubileum in de Geertruidkerk waarin Wim Daniels de middag oplost met de historie van dorpen in de omgeving en een interview met onze erevoorzitter Bas Zijlmans
- 21-11-2024 De straatnamen encyclopedie.
- 19-12-2024 De historie van de Christmas Carol.

- Verhuizing OKG De oorspronkelijke datum van 1 juli is verschoven naar 1 september, wat betekent dat de Schattelij tegen die tijd ontruimd moet zijn. In de tussentijdse tijd wordt het huidige inventaris gemerkt met stickers tbv de verhuizing. Het bestuur is nog in overleg met de gemeente voor opslag inventaris wat in latere activiteiten te gebruiken is.

17-01-2024 Bestuur met wethouder de ruimte beoordeeld.
05-02-2024 bespreken wensenlijstje betrokkenen en beheerder.
22-07-2024 bespreken huurcontract.
29-08-2024 verwachting verhuizing O.K.G.

Zie ook [Agenda items - Oudheidkundige Kring Geertruidenberg](#)

Museum De Roos:

- 21 maart t/m 29 september expositie Winkels en horeca uit vroeger tijd.

[Home - Museum De Roos](#)

Overig:

Geertruidkerk

- <https://www.geertruidkerk.nl/agenda>

Oosterhout - Heemkundekring De Heerlijkheid -

- Maand September Preview van de jubileumexpositie Theek 5 aan de Torenstraat 8
- 29 oktober tot en met 12 november uitgebreide expositie in de foyer van Theater de Bussel

Van onze bibliotheek

Nieuw opgenomen in de collectie van de bibliotheek

Jubileumboek van de heemkundekring "De Heerlijkheid" Oosterhout, ter gelegenheid van hun 50-jarig jubileum.

Circulatie heemkunde bladen

Wist u dat binnen de kring diverse bladen circuleren die in een roulatiesysteem onder de leden worden doorgegeven? Heeft u hiervoor interesse kunt u zich opgeven bij Bernadette Monshouwer of via email info@oudheidkundige-kring-geertruidenberg.nl

Een overzicht van de heemkunde bladen:

- De Klok Heemkundekring Made en Drimmelen
 - De Mulder Heemkring Molenheide in Gilze en Rijen
 - De Wazerwijen Heemkundekring de Heerlyckheit in Dongen
 - Engelbrecht van Nassau Erfgoedvereniging Engelbrecht van Nassau in Breda
 - Effé Lustere Historische vereniging Werkendam en De Werken
 - De Waterschans Geschiedkundige kring Bergen op Zoom
 - De Koerier Brabants Heem
- (alle uitgaven zijn als pdf te downloaden op <https://www.brabantsheem.nl/?s=koerier>)
- Saillant Stichting Menno van Coehoorn
- (de laatste uitgave is op de website te lezen, of als pdf te downloaden op <https://coehoorn.nl/om-te-weten/saillant/>)
- Tijdschrift van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
- (een abonnement op dit blad is gratis. U kunt u abonneren op <https://www.cultureelerfgoed.nl/abonneren>)
- In Brabant Tijdschrift voor het Brabants Erfgoed
 - De Heerlijkheid Heemkundekring De Heerlijkheid Oosterhout (oude exemplaren van 2013 t/m 2019 zijn als pdf te downloaden op <https://www.hkoosterhout.nl/multimedia/ledenbladen>)
 - De Senspaol Heemkundekring Op 't Goede Spoor in Waspik

Van de redactie

Beste leden van de Oudheidkundige Kring Geertruidenberg,

Mocht u kopij willen aanleveren voor het KringNieuws of NieuwsFlits wil ik u dit even mee geven:

De uiterste inleverdatum van kopij voor KringNieuws nr 7 is 27-09-2024. Het KringNieuws valt dan in de week van 07-10-2024 bij u in de mailbox en/of brievenbus. Dit is tevens het laatste KringNieuws en wordt overgenomen door het Magazine en Nieuwsflits

Mocht er tussendoor belangrijk nieuws te melden zijn wordt een NieuwsFlits via email verzonden.

Stuur **kopij** als Word-document, platte tekst, dus zonder opmaak.

Stuur **foto's** (onder vermelding van wie, wat, waar en wanneer) naar redactie **John François:**

john.francois@hotmail.com

Met vriendelijke groet,
De redactie KringNieuws

